

LATVIJAS DABAS FONDS

DARBĪBAS PĀRSKATS

2020

ANDREJS BRIEDIS, LATVIJAS DABAS FONDA PADOMES PRIEKŠSĒDĒTĀJS

Taisnība būs tiem, kuri teiks, ka 2020. gads bija savādāks. Lielākā vai mazākā mērā katrs no mums bija spiests mainīt savus paradumus un ikdienas gaitas. Un pārmaiņas bieži vien nenotiek viegli. Bieži vien ir nepieciešams ļoti nopietns iemesls, lai kaut ko mainītu. Bieži vien pārmaiņas tā arī nenotiktu, ja tās nebūtu vienīgā izvēle.

Taču vides jomā būtiskas pārmaiņas, manuprāt, 2020. gadā nepiedzīvojām, lai gan turpina pieaugt pierādījumi tam, ka dzīvojam dabas daudzveidības krīzes laikā. Iespējams, ka par zināmu cerību stariņu var uzskatīt politikas attīstību saistībā ar Eiropas Savienības (ES) “Zaļā kursa” stratēģijām. 20. maijā tika publicēta “ES bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2030” un stratēģiju “No lauka līdz galdam”. Ja vērtējam abu stratēģiju redzējumu par nākotnes attīstību, tad tās varētu atzīt par salīdzinošo ambiciozām un progresīvām. Tādām, kuras tiešām varētu rosināt nepieciešamās pārmaiņas. Tādām, zem kurām savu parakstu, ilgi nedomājot, varētu likt liela daļa Eiropas vides nevaldības organizāciju. Taču zināmu piesardzību rada tas, ka līdz šim

ir ļoti maz juridiski saistošu politikas dokumentu, kas nodrošinātu stratēģijās izvirzīto mērķu sasniegšanu. Un pieaug to gadījumu skaits, kad uz “Zaļā kursa” mērķiem dokumentos tiek iekļautas atsauces vēlējuma izteiksmē (vēlējuma izteiksmē darbības vārds izsaka darbību, kas varētu notikt, ja būtu atbilstoši apstākļi vai nosacījumi). Tomēr es arvien vēl ceru, ka šis nebūs kārtējais gadījums, kad virsrakstu un mērķu līmenī viss ir vislabākajā kārtībā, bet tad, kad nonākam līdz reālajiem darbiem un “mazajiem burtiem”, ir nepieciešams ļoti liels palielinājums, lai varētu ko saskatīt un izlasīt. Diemžēl cerības nevaic arī līdzšinējā Latvijas valdības nostāja šajos jautājumos, ko vienā vārdā vislabāk raksturo “piesardzība”. Tāda piesardzība, kas ļoti nevēlas mainīt ierasto kārtību. Tāda piesardzība, kura baidās, ka ar ES atvēlēto finansējumu būs jāsasniedz konkrēti mērķi.

Es ļoti ceru, ka nebūs par vēlu un mēs – Latvijas un planētas Zeme iedzīvotāji spēsim rīkoties atbilstoši tam, kā to pagēr mūsu sugas nosaukums - saprātīgi! Ka nebūs par vēlu un mūsu bērni un mazbērni nebūs spiesti dzīvot pasaulē, kurā viņu senči nav spējuši mainīt savus ieradumus un ērtāka ikdiena ir bijusi svarīgāka par dabas daudzveidību. Es ceru, ka mēs spēsim šo izvēli izdarīt apzināti, un ka tai sekos mērķtiecīga rīcība. Jo tā ir vienīgā pareizā izvēle.

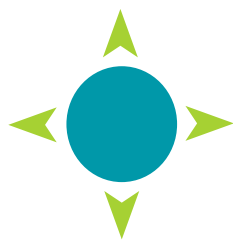

LATVIJAS DABAS FONDA PAVEIKTAIS 2020. GADĀ APKOPOJUMS

Ģirts Strazdiņš, LDF direktors

2020. GADĀ LDF STRĀDĀJA, VEICOT DARBUS 16 PROJEKTU IETVAROS.

Projekti īstenoti ar Eiropas Savienības LIFE un DEAR programmu, Latvijas Vides aizsardzības fonda / Valsts reģionālās attīstības aģentūras, Aktīvo iedzīvotāju fonda, LR Kultūras ministrijas un ziedotāju atbalstu.

LDF darbības stratēģija nosaka 4 galvenos darbības virzienus:

- dabas aizsardzības politika,
- sabiedrība un dabas izglītība,
- bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmas,
- aizsargājamas sugas un biotopi un īpaši aizsargājamas dabas teritorijas.

Dabas aizsardzības politikas jomā aktīvi līdzdarbojāmie dabas aizsardzības interešu aizstāvībā un integrācijā normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos, kam ir ļoti būtiska ilgtermiņa ietekme uz dabas aizsardzību. Sadarbībā ar vairākām partneru organizācijām ar Aktīvo iedzīvotāju fonda atbalstu turpinājām Zaļā barometra iniciatīvu, kuras mērķis ir vērst sabiedrības uzmanību uz partiju solījumu un darbu sakritību dabas, vides un klimata jomās.

Sabiedrības un dabas izglītības jomā turpinājām īstenot projektu “Game On: Neļausim klimata pārmaiņām uzvarēt!”, ko finansē Eiropas Komisijas DEAR programma.

Turpinājām darbu pie portāla Dabasdati.lv pilnveidošanas, aktīvi komunicējot dabas novērojumus. Internetā pārraidījām tiešraides no 10 kamerām, sasniedzot 4,2 miljonus skatījumu.

Par 2020. gada dzīvotni LDF iecēla parkveida pļavu, tādā veidā pastāstot par dabiskajām pļavām un to nozīmi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Lai iesaistītu plašāku sabiedrību dabisko zālāju – pļavu un ganību – saglabāšanā, aicinājām cilvēkus piedalīties sabiedriskā dabisko pļavu atbalsta kustībā “Iesēj savu kvadrātmetru!”.

Bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu jomā īstenojām EK LIFE programmas atbalstītos un LVAFA/VRAA līdzfinansētos projektus “GrassLIFE: Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana”, “CRAFT LIFE: Zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana” un „ Goodwater LIFE: Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai”.

Aizsargājamo sugu, biotopu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju jomā aktīvi turpinājām ieviest projektu “LIFE AQPOM: Mazā ērgļa aizsardzības nodrošināšana Latvijā”. Pabeidzām darbu pie ES nozīmes biotopu kartēšanas Latvijā. Atjaunojām un apsaimniekojām Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopus dabas liegumos “Lielupes palienes pļavas” un “Lielupes grīvas pļavas”, aizsargājamo ainavu apvidū “Ziemeļgauja”, kā arī Gaujas nacionālajā parkā.

Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi izstrādājām dabas aizsardzības plānu dabas parkam “Piejūra”, kartējām ES aizsargājamus biotopus un sniedzām ekspertu atzinumus.

MŪSU PROJEKTI

A photograph of a dense forest with a fallen tree trunk in the foreground. The text 'MŪSU PROJEKTI' is overlaid in white, bold, sans-serif font across the center of the image. The forest floor is covered in green foliage and fallen leaves, and the trees in the background are tall and thin.

GrassLIFE

ZĀLĀJU ATJAUNOŠANA
UN TO DAŽĀDAS
IZMANTOŠANAS VEICINĀŠANA.

grasslife

Īsteno: Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Latvijas Universitāti, Vides Risinājumu institūtu un 12 saimniecībām Latvijā.

Norises laiks: 2017.-2023.

Projekta budžets: 4,3 miljoni EUR

Finansētāji: ES LIFE programma, Latvijas Reģionālās attīstības aģentūra, projekta partneri.

PROJEKTA MĒRĶIS

GrassLIFE mērķis ir uzlabot ES prioritāro zālāju aizsardzības statusu Latvijā (6120*, 6210*, 6230*, 6270* and 6530*) un padarīt efektīvāku to apsaimniekošanu. Visas zālāju atjaunošanas darbības tiks īstenotas 14 Natura2000 tīkla teritorijās. Mūsu uzdevumi:

- ➡ Atjaunot biotopus un uzlabot to aizsardzības statusu 1320,5 hektāros ES nozīmes prioritāro zālāju, izmantojot pārbaudītas metodes, kā arī testējot inovatīvas atjaunošanas metodes pilotteritorijās.
- ➡ Izveidot ilgtermiņa un ilgtspējīgu apsaimniekošanas, galvenokārt noganīšanas sistēmu atjaunoto zālāju teritorijās, sadarbībā ar zemnieku saimniecībām.
- ➡ Sagatavot rekomendācijas zālāju aizsardzības statusa uzlabošanai un zālāju konektivitātei Latvijā.
- ➡ Veicināt izpratni par ilgtspējīgas zālāju apsaimniekošanas ekonomiskajiem aspektiem.
- ➡ Uzlabot sabiedrības zināšanas un informētību par prioritāro zālāju saglabāšanu Latvijā un Eiropas Savienībā.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

- 2020. gadā GrassLIFE turpināja Eiropas Savienības nozīmes **aizsargājamo zālāju biotopu atjaunošanu**. Projekta saimniecībās zālāju atjaunošana turpinājās **499 ha platībā**, īstenojot zālāju atjaunošanas darbības un investējot ganību infrastruktūras izveidē. Investīcijas ganību infrastruktūras izveidē projekta partneru saimniecības nodrošinās atjaunoto zālāju apsaimniekošanu arī pēc projekta, lai atjaunotie zālāji tiktu veiksmīgi iekļauti saimniecības aprītē.
- Sākās inovatīvu zālāju atjaunošanas metožu – velēnas pārneses un dabisko zālāju piesēšanas – izmantošana un testēšana.
- Latvijas Universitātes speciālisti seko līdzi atjaunošanas sekmēm un apkopo informāciju par atjaunošanas metožu efektivitāti.

GrassLIFE turpināja **mobilās ganīšanas programmu**. 2020. gadā mobilie ganāmpulki darbojās **28** vietās, noganot **261 ha** valstij, pašvaldībai un privātajiem zemju īpašniekiem piederošus bioloģiski vērtīgos zālājus.

Projekta ieviešanas laikā Latvijas Dabas fonds ar mobilajiem ganāmpulkiem atjaunojis jau 420 hektārus zālāju. GrassLIFE nodrošina, ka katrās ganībās tiek uzstādīts elektriskais gans, nodrošināta lopu pieskatīšana, dzirdināšana un lopu pārvadāšana.

- 2020. gadā GrassLIFE liellopu ganāmpulku papildināja **30 teliņi**, kurus saskaņā ar GrassLIFE tradīciju, saucām pļavas puķu vārdos. Ganāmpulkam piepulcējās Vizbulis, Selīne, Mālēpe, Knīdija, Liniņš, Āboliņš, Gaiļbiksis, Spradzene, Sētložņa, Gundega, Dzirkstelīte, Ancītis, Lāčauza, Vēlpiene un citas pļavu puķes. 2020. gada beigās GrassLIFE ganāmpulkā “strādā” 112 Galovejas šķirnes liellopi.
- 2020. gadā turpinājās **monitoringa darbi** projekta atjaunošanas vietās, Latvijas Universitātes pētnieku vadībā fiksējot sugu un biotopu stāvokli pēc atjaunošanas. Uzsākts padziļināts darbs pie dažādu ar pļavām saistītu produktu izpēti un sagatavots pirmais ziņojums šajā sērijā: “Spradzeņu (*Fragaria viridis Duchesne*) un meža zemeņu (*Fragaria vesca L.*) bioloģiski aktīvo vielu izpēte”.
- Latvijas Universitātes, Vides Risinājumu institūta un Latvijas Dabas fonda eksperti stāstījuši par projektu 14 dažādos pasākumos Latvijā un Eiropā, tai skaitā piedalījušies 28. Eiropas Zālāju Federācijas seminārā.
- Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) ir nozīmīgākais finanšu mehānisms zālāju uzturēšanas atbalstam Eiropas Savienībā. No tā, kādi atbalsta mehānismi zālājiem tiks iestrādāti KLP Nacionālajā Plānā 2021-2027, būs atkarīga Latvijas zālāju nākotne. Tāpēc Latvijas Dabas fonds aktīvi piedalījās sabiedriskās apspriešanas pasākumos, ko organizēja Zemkopības ministrija. KLP nacionālā plāna izstrādes process turpināsies 2021. gadā.
- GrassLIFE kampaņa “Daba neko nav atcēlusi” šovasar sasniedza vairāk nekā 500 000 cilvēkus, aicinot doties dabā un izzināt dabiskās pļavas. GrassLIFE deva iespēju ikvienam palūkoties uz pļavām kā uz īpašiem notikumiem – klausīties grupas “Pļavas putni” koncertu, skatīties izrādi “Mobilais ganāmpulks”, iepazīt kukaiņus mīlas festivālā “Nerātnais kukainītis”.

LEI
SĀN

- Rudenī lielu atsaucību guva akcija “Iesēj savu kvadrātmetru!”. Projekts GrassLIFE aicināja pieteikties tos, kuri vēlas savā zemē iesēt dabisko pļavu augus. Mums atsaucās vairāk nekā 1800 cilvēki visā Latvijā, sēklas tika nosūtītas 700 interesentiem, kas nu jau kļuvuši par Latvijā apjomīgākā sabiedriskās zinātnes projekta dalībniekiem un palīdzēs mums izpētīt pļavu augu izsējas sekmes ārpus dabiskajām pļavām. Akcija turpināsies 2021. gadā.
- Projekts GrassLIFE ieguva Latvijas LIFE projektu balvu kā publiski aktīvākais LIFE projekts 2020. gadā.

www.grasslife.lv

Tādi projekti kā GrassLIFE ir iespēja sakārtot savu sētu, savu vidi un, palīdzot dabai, tikt arī pie sava saimnieciskā ieguvuma. Tie dod finansiālu ieguvumu saimniecības kopbudžetam, var veidot ainavu, atbrīvot teritoriju no krūmiem, kāds uzbūvē tiltu, lai govīs tiek uz jaunām ganībām, cits var vairāk piesaistīt tūristus. Tā ir saimniecības konkurētspējas paaugstināšana.

*Jānis Kravalis
Projekta GrassLIFE partneris*

LIFE CRAFT

KLIMATA ATBILDĪGA
LAUKSAIMNIECĪBA LATVIJĀ

CRAFT
LIFE

KLIMATA ATBILDĪGA | LAUKSAIMNIECĪBA | LATVIJĀ

Īsteno: Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Vides risinājumu institūtu, Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centru un Čehijas Zinātnes un sabiedrības centrs (*Czech Centre for Science and Society*).

Norises laiks: 2018.-2023.

Projekta budžets: 1 987 764 EUR

Projekta finansētāji: ES LIFE programma, Latvijas Reģionālās attīstības aģentūra un projekta partneri

PROJEKTA MĒRĶIS

Projekta “**Klimata atbildīga lauksaimniecība Latvijā**” (LIFE CRAFT) mērķis ir veidot ekonomiski pamatotu praktiskās pieredzes kopumu klimata pārmaiņu mazinošas lauksaimniecības prakses īstenošanai Latvijā. Projekta ietvaros praktiski tiek pārbaudītas un demonstrētas trīs dažādas, Latvijā līdz šim vēl maz izmantotas augsnes apstrādes metodes – tiešā sēja, bioogles iestrāde augsnē un kontrolētā drenāža, kuras ļauj samazināt CO2 un citas SEG emisijas, tajā pašā laikā saglabājot lauksaimnieku ekonomisko ilgtspēju.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

- 11 zemnieku saimniecības pirmo reizi ieguva ražu no laukiem, kas 2019. gadā tika apsēti **tiešajā sējā**. Projekta saimniecībās caurmērā no 1ha ziemas rapšu nokūla 3 tonnas un no 1 hektāra ziemas kviešu ieguva 8 tonnas. 2020. gadā tiešajā sējā tika apsēti 156 hektāri (47ha ziemas rapsis, 87ha ziemas kvieši un 22ha segkultūras).
- Meņģeles pusē divās zemnieku saimniecībās 21 hektāra platībā ir instalēta **kontrolētās drenāžas sistēma**.
- Uzsākts darbs pie **metodoloģijas izstrādes** SEG emisiju novērtēšanai, izmantojot attālās izpētes datus.
- Projekta darbinieki ir piedalījušies Kopējās lauksaimniecības politikas tematiskajās darba grupās Vide/Klimats un bioloģiskā lauksaimniecība.

www.craftlife.lv

LIFE AQPOM

MAZĀ ĒRĢĻA AIZSARDZĪBAS
NODROŠINĀŠANA LATVIJĀ

LIFE+ PROJEKTS AQPOM

Īsteno: Latvijas Dabas fonds sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību, SIA Tīravoti, Ruckas mākslas fondu

Norises laiks: 2016.-2021.

Projekta budžets: 2 229 719 EUR

Projekta finansētāji: ES LIFE programma un Valsts reģionālās attīstības aģentūra, projekta partneri

PROJEKTA MĒRĶIS

Mazais ērglis ir Latvijā un Eiropā aizsargājams plēsīgais putns. Latvijā ligzdo gandrīz puse no visas ES populācijas un viena piektā daļa no pasaules populācijas. Līdz ar to mūsu valsts ir ļoti būtiska teritorija mazā ērgļa aizsardzībai. Projekts paredz palielināt Latvijā aizsargāto populācijas daļu par 12,5% (500 pāriem), kā arī atjaunot mazajam ērglim piemērotas dzīvotnes divās pilotteritorijās Kujas dabas parkā un Grīvu salā.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

- 2020. gadā noslēgusies mazo ērgļu ligzdu meklēšana. Projekta laikā kopā atrastas 545 līdz šim nezināmas mazo ērgļu ligzdas visā Latvijā. Turpinājās darbs pie mikroliegumu pieteikumu gatavošanas atrastajām ligzdām, un līdz 2020. gada beigām atbildīgajām institūcijām iesniegti 457 mikroliegumu pieteikumi, no tiem apstiprināts 361 mikroliegums ar kopējo platību 2620,2 ha.

- Pabeigti barošanās biotopu atjaunošanas darbi dabas lieguma “Lubāna mitrājs” teritorijā Grīvu sala, kur darbojas projekta partneris SIA “Tīravoti”. Projekta laikā atjaunotas parkveida un palieņu pļavas 45 ha platībā, savukārt, aizberot 30 km meliorācijas grāvju, atjaunots palieņu pļavu ūdens režīms. Tur arī izraktas 10 mazas mitrzemes – nelieli dīķīši abiniekiem un ūdensputniem.
- Tāpat turpinājās mazā ērgļa barošanās vietu atjaunošana dabas parkā “Kuja”, kur sadarbībā ar vairākiem privātpašniekiem tiek atjaunoti Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopi 30 ha platībā – notika krūmu ciršana, krūmu celmu un ciņu frēzēšana. Pēc zālāju atjaunošanas tie būs apsaimniekojami – piemēroti pļaušanai vai zāles vai siena savākšanai, kā arī ganīšanai.
- Turpināts darbs pie mākslīgo ligzdu būvēšanas – 2020. gada ligzdošanas sezonai uzbūvētas 30 ligzdas, no tām 2020. gada sezonā mazie ērgļi apdzīvoja 12 (40%).
- 2020. gadā turpinājās tiešraides no divām mazo ērgļu ligzdām, ko varēja vērot LDF YouTube kanālā.
- 2020. gadā tika laistas klajā seši informatīvi video par mazo ērgli, kā arī tika pabeigts darbs pie dokumentālās filmas par mazo ērgli, kuras pirmizrāde plānota 2021. gada pirmajā pusē.

www.mazaiserglis.lv

LIFE GOODWATER IP

UPJU BASEINU APGABALU
APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNU
IEVIEŠANA LATVIJĀ

Īsteno: LVĢMC sadarbībā ar 19 partneriem – valsts iestādēm, zinātniskajām institūcijām, vietējā/reģionālā līmeņa organizācijām, uzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām, tajā skaitā Latvijas Dabas fondu.

Norises laiks: 2020.-2027.

Projekta budžets: 14,5 miljoni EUR (LDF aktivitāšu īstenošanas daļa 755 730 EUR)

Projekta finansētāji: ES LIFE programma, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, projekta partneri.

PROJEKTA MĒRĶIS

Projekta mērķis ir ilgtermiņā uzlabot ūdens kvalitāti aptuveni 30% riska ūdensobjektiem Latvijā, izstrādājot, adaptējot Latvijas apstākļiem un ieviešot dažādus inovatīvus ūdeņu apsaimniekošanas un pārvaldības pasākumus. Lielākās problēmas ūdeņiem rada piesārņojums ar augu barības vielām – slāpekļa un fosfora savienojumiem, kas izraisa eutrofikāciju, kā arī ūdensteču un ūdenstilpņu krastu un gultnes pārveidojumi.

Projekta īstenošanas laikā tiks samazināts sadzīves notekūdeņu piesārņojums riska ūdensobjektos, samazināta barības vielu noplūde no lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm, samazināta hidroloģisko un morfoloģisko izmaiņu ietekme uz riska ūdensobjektiem, uzlabota upju baseinu apsaimniekošanas plānošana, tiks informētas ieinteresētās puses un veicināta to iesaiste upju baseinu apsaimniekošanas plānu īstenošanā, kā arī sniegts atbalsts atbildīgajām iestādēm tiesību aktu pilnveidošanā.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

- Projekta komandas izveide;
- Balstoties uz Lubāna ezera piemēru, sagatavota pirmā versija Eiropas Savienības un Latvijas tiesību aktu prasību un to ieviešanas izvērtējumam, lai sniegtu ieteikumus tiesiskā regulējuma pilnveidošanai un to pilnvērtīgākai īstenošanai Lubāna mitrājā un citos Latvijas ūdensobjektos;
- Sadarbībā ar Baltijas Vides forumu, Latvijas Lauku konsultāciju centru u.c. partneriem uzsākta izglītības materiālu sagatavošanas plānošana par dabai nozīmīgām platībām lauksaimniecības zemēs;
- Ar partneriem apspriesta projekta komunikācijas stratēģija;
- Sākti sagatavošanās darbi nākamajā gadā plānotajām ainavu tūrēm un piecu ceļojošo izstāžu izveidei.

DABAS SKAITĪŠANA

Pasūtītājs: Dabas aizsardzības pārvalde

Latvijas Dabas fonds kopā ar SIA Estonian, Latvian, Lithuanian Environment projektā sniedz ekspertu pakalpojumus.

PROJEKTA MĒRĶIS

Dabas skaitīšana jeb Eiropas Savienības nozīmes biotopu kartēšana ir vērienīgākā dabas vērtību apzināšana, kāda Latvijā bijusi. Tās mērķis ir iegūt detalizētu un zinātniski pamatotu informāciju par Latvijas dabas vērtībām, to daudzumu, veidiem, izplatību un kvalitāti. Dabas skaitīšanas izpratnē dabas vērtības ir dabas ainavas ar zālājiem, mežiem, purviem, jūras piekrasti un kāpām, upēm, ezeriem, iežu atsegumiem un sugu daudzveidību tajās. Skaitīšanas uzdevums ir noskaidrot, cik un kādi dabas vērtību veidi sastopami Latvijā.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

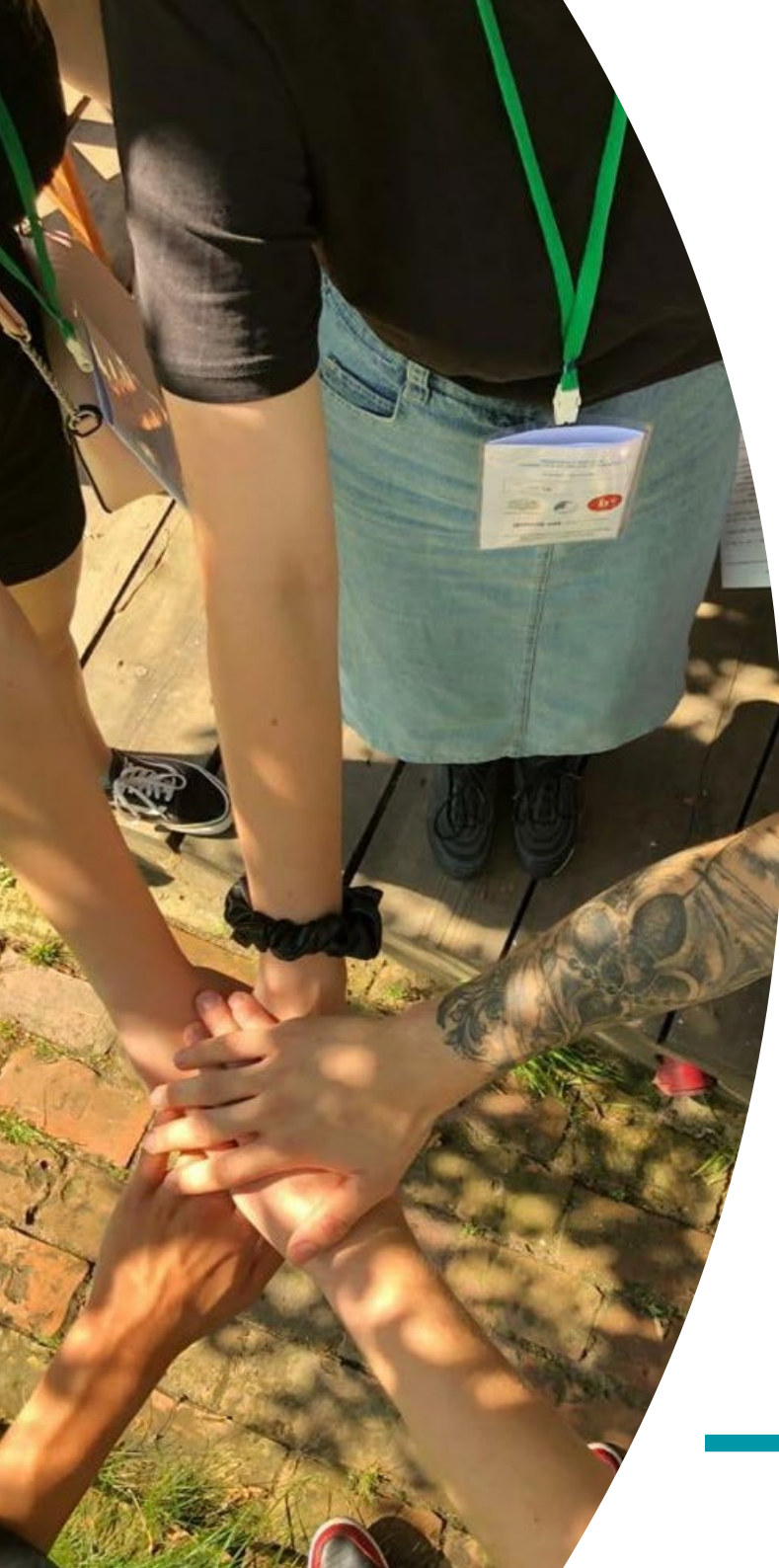
- 2020. gadā no Latvijas Dabas fonda Dabas skaitīšanā piedalījās 60 eksperti. Projekta pēdējā gadā kartējamās platības vairs nebija tik lielas kā iepriekšējās darba sezonās. COVID 19 pandēmija skāra arī Dabas skaitīšanas projektu – nevarēja notikt lielās ikgadējās mācības dabā, bet katra kartētāja darbam mežos, purvos un pļavās šī krīze netraucēja ne mazākā mērā.
- Darbs norisinājās visos valsts reģionos, galvenais mērķis – pilnībā pabeigt biotopu kartēšanu. Apsekoti 12 500 ha zālāju, un bioloģiski vērtīgāko anketas un kartējums nodots Lauku atbalsta dienestam, lai pavasarī īpašnieki uzzinātu par savām izcilajām pļavām un ganībām, par kuru apsaimniekošanu turpmāk varēs saņemt atbalsta maksājumus.
- Mūsu ekspertu izpētīto mežu un purvu teritorijas sasniedza gandrīz 100 000 ha.

Ļoti liela šo biotopu daļa bija divās lielās īpaši aizsargājamās teritorijās – Ķemeru nacionālajā parkā un dabas liegumā Lubāna mitrājs. Šajās izcilajās dabas teritorijās gandrīz katrs hektārs pieder pie aizsargājamiem biotopiem un darba tur bija ļoti daudz. Daudz arī retu sugu atradumu, atrastas arī vairākas jaunas sugas Latvijā – 2020. gadā eksperti konstatējuši 112 īpaši aizsargājamas augu sugas apmēram 5000 atradnēs. Latvijas Dabas fonda eksperti Dabas skaitīšanas ietvaros šogad atklājuši astoņas jaunas sēņu, divas sūnu un 10 gļotsēnu sugas, kuras līdz šim Latvijā nebija zināmas. Atklāts arī viens jauns pilskalns Latgalē – Romanovas pilskalns. Visi šie atradumi, kā arī aizsargājamo biotopu kartējums nonāks dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS.

- Projekts ir noslēdzies. Tālāk sekos liels datu analīzes darbs un rezultātu izvērtējums. Cerams, ka tas dos pamatu turpmākai darbībai īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

www.skaitamdabu.gov.lv/

GAME ON: NELAUSIM KLIMATA PĀRMAIŅĀM UZVARĒT!

Īsteno: Eiropas vides organizācijas – Latvijas Dabas fonds, CEEweb for Biodiversity (Ungārija), Milvus Group (Rumānija), Lietuvas Dabas fonds, Bulgārijas Bioloģiskās daudzveidības fonds, Christliche Initiative Romero (Vācija), Glopolis (Čehija), BROZ (Slovākija), PersonaR Ltd (Ungārija).

Norises laiks: 2010.-2023.

Projekta budžets:

Projekta finansētāji: ES DEAR programma, Latvijas Republikas kultūras ministrija, projekta partneri.

2020. GADĀ PAVEIKTAIS

- 2020. gada jūnijā 5. jūnijā – Pasauls vides dienā, visās projekta iesaistītajās valstīs – Latvijā, Čehijā, Bulgārijā, Vācijā, Ungārijā, Lietuvā, Rumānijā un Slovākijā notika projekta atklāšanas pasākums, lai uzrunātu Centrāleiropas jauniešus par klimata un ilgtspējas jautājumiem.
- Vasarā kopā ar žurnālu IR organizējām vasaras skolu “Game On Climate Change”, kurā 25 jaunieši veltīja nedēļu klimata pārmaiņu izpratnes padziļināšanai, kā arī konkrētu klimata draudzīgu rīcību ieviešanai. Jaunieši iepazīs klimata pārmaiņu tēmu transporta, rūpniecības, lauksaimniecības un pilsētvides jomās, iepazīs ar dažādiem sabiedrības informēšanas un iesaistes veidiem, tikās ar ekspertiem, influenceriem, mācījās debatēt, savukārt vasaras skolas noslēgumā prezentēja hakatonā radītās klimata draudzīgu iniciatīvu idejas, kuras jaunieši plāno turpināt attīstīt.
- Septembra sākumā piedalījāmies festivālā LAMPA ar diskusiju “Jaunieši un klimata skumjas: Kā atvēsināt prātu un dzīvot tālāk?”, kurā piedalījās ilgtspējas pētnieks Elgars Felcis, ārsts-psihoterapeits Artūrs Miksons, kā arī klimata draudzīga dzīvesveida entuziasts Edgars Fresh jeb Edgars Feščenko, un to vadīja zinātnes žurnāliste Sandra Kropa. Saruna klausāma te: <https://www.youtube.com/watch?v=WJ3iisZ8a9Y>
- Rīgas Starptautiskais kino festivāls (RIGA IFF) ietvaros pētījām to, kāda nākotne gaidāma pasaulē, kurā notikusi ekoloģiska katastrofa. Sadarbībā ar Riga IFF demonstrējām zviedru režisores Pellas Kogermanes zinātniskās fantastikas drāmu “Aniara” un pēc filmas seansa to apspriedām ekspertu diskusijā “Dzīve klimata pārmaiņu laikā” <https://www.youtube.com/watch?v=C2xafJnAzIE>

LATVIJAS
DABAS
FONDS
ATGĀDINA:

LAI RŪPĒTOS
PAR KLIMATU,
NAV JĀGAIDA
APOKALIPSE

- 2020. gada oktobrī – novembrī īstenojām kampaņu “Sveicieni no klimata pārmaiņām” (www.klimatasveicieni.lv). Kampaņa iezīmēja notiekošās un prognozētās klimata pārmaiņas un to radītās sekas, kā arī aicināja rīkoties, lai klimata pārmaiņas mazinātu, kļūstot par Klimata vēstnešiem. Kampaņa piedāvāja 13 vienkāršas darbības, kas saistās ar jauniešu ikdienas situācijām un kuras katrs var ieviest savā dzīvē, lai padarītu to klimatam draudzīgāku.

<https://www.youtube.com/watch?v=uQnYmDxb4r8&t=3s>

<https://www.youtube.com/watch?v=uQnYmDxb4r8&t=3s>

//

2020. gada sadarbību ar Latvijas Dabas fondu projekta Game On ietvaros uzskatām par ieguvumu, kas festivālam devis iespēju bagātināt redzesloka apvāršņus un dialogā ar publiku un sabiedrību kopumā pārliecinošāk ietvert tik nozīmīgo refleksiju par vides un klimata jautājumiem. Aizvadītā gada sadarbību uztveram par pirmo pieturas punktu festivāla uzsāktajā sarunā par vides tēmu – ceram to dažādos notikumos turpināt attīstīt arī šogad un turpmāk. Novērtējam arī ieskatus, ko varējām gūt, sastrādājoties ar Latvijas Dabas fonda komandu, kad gatavojāmies sadarbības pasākumiem – filmas seansam un diskusijai; iespēja diskutēt ar vides ekspertiem un pievērsties kopīgai refleksijai par klimatam veltītiem jautājumiem ir devusi ierosmi ne vien jaunām sarunām par šo tēmu, bet arī to pārvērtēšanai no pavisam jauniem rakursiem.

//

Kristīne Simsone, RigalFF pārstāve:

ZAĻAIS , BAROMETRS

Īsteno: Latvijas Dabas fonds, Pasauls Dabas fonds, Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija.

Norises laiks: 2020.-2023.

Projekta budžets:

Projekta finansētāji: Islande, Lihtenšteina un Norvēģija caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu "Aktīvo iedzīvotāju fonds"

Pirms 13. Saeimas vēlēšanām 2018. gadā Latvijas Dabas fonds sāka politikas iniciatīvu **“Zaļais Barometrs”**, lai izvērtētu partiju programmas un vēlēšanu solījumus vides, dabas un klimata jomā, kā arī pastāvīgi sekotu līdzi partiju darbu un politiķu pieņemto lēmumu sakritībai ar dotajiem solījumiem.

2020. gadā šī vienas organizācijas iniciatīva attīstījies par Latvijas spēcīgāko vides organizāciju kopīgu ilgtermiņa projektu, kura mērķis ir vides, klimata un dabas daudzveidības jautājumu horizontāla integrēšana politikā un politisko lēmumu pieņemšanā Latvijā. Gada nogalē uzsāktais projekts 2021. gadā fokusēsies uz pašvaldību vēlēšanu izvērtēšanu, savukārt 2022. – pievērsīsies 14. Saeimas vēlēšanām. Paralēli turpināsies regulārie politikas apskati, tiks rīkotas diskusijas **“Zaļais grils”**, veidota vides un politikas tēmai veltīta podkāstu sērija, kā arī organizētas sabiedriskās domas aptaujas par šiem jautājumiem.

www.zalais-barometrs.lv

PUTNU TIEŠRAIDES

PASTĀVĪGA INICIATĪVA

Tiešraides kopumā tiek nodrošinātas, pateicoties ziedojumiem. Tiešraides no mazo ērgļu ligzdām tiek nodrošinātas projekta LIFE AQPOM ietvaros.

Latvijas Dabas fonds jau kopš 2012. gada nodrošina tiešraides no aizsargājamo putnu ligzdām, un to vērošana aizrāvusi daudzus cilvēkus visā pasaulē. 2020. gadā tiešraidē skatītāji visā pasaulē varēja ielūkoties deviņās aizsargājamo putnu ligzdās, kā arī zemūdens pasaulē. Šajā sezonā tiešraidēm bija 4,2 miljoni skatījumu visā pasaulē – sākot no Latvijas līdz pat Taizemei. Vispopulārākās tiešraides statusu joprojām saglabā jūras ērgļu ligzda Durbē, bet visvairāk skatījumu piesaistīja tie brīži, kad ligzdās risinājās skatītājus satraucoši notikumi – no ligzdas tika izgrūsts jūras ērgļu mazulis, kas ir tiešraidēs retāk redzēta plēsīgo putnu dzīves daļa.

2020. gadā 45% skatītāju bija no Latvijas, bet pārējie no citām pasaules valstīm – Polijas, Somijas, Krievijas, Vācijas un daudzām citām.

Tiešraides tiek nodrošinātas, pateicoties skatītāju un uzņēmumu ziedojumiem, kas tiek izmantoti tehnikas iegādei, kā arī daudzu entuziastu brīvprātīgajam darbam, kas ietver daudzus gājienus mežā, lai kameru sistēmas uzstādītu, veiktu apkopi un remontu.

Tiešraides var skatīties:

LDF YouTube kanālā: [Latvijas dabas fonds](#)

LMT Straumē: <http://straume.lmt.lv/lv/straumes>

LDF mājaslapā: <https://ldf.lv/lv/tiesraide>

Paldies LMT par 4G interneta nodrošināšanu!

DABAS NOVĒROJUMU PORTĀLS DABASDATI.LV

PASTĀVĪGA INICIATĪVA

Dabasdati.lv ir dabas novērojumu portāls, kuru 2008. gadā izveidoja Latvijas Dabas fonds un Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Šī iniciatīva dod iespēju ikvienam dabas vērotājam iesaistīties sabiedriskajā zinātnē, ar saviem novērojumiem sniedzot pētniekiem vērtīgus datus. Portālā ir reģistrēts vairāk nekā miljons novērojumu par vairāk nekā 7000 sugām, tos iesnieguši gandrīz 4000 ziņotāji. Portālā reģistrējušies gan cilvēki, kuru ikdienas darbs ir saistīts ar dabu, gan tādi, kuriem dabas vērošana ir hobijs, arī skolēni un studenti. Savukārt kā brīvprātīgie portālā darbojas vairāk nekā 20 dažādu nozaru dabas eksperti, nosakot sugas un komentējot novērojumus.

- 2020. gadā portālā iezīnoti 236 732 novērojumi, novērojumus ziņojuši 1102 lietotāji, reģistrējušies 1113 jauni lietotāji. Gada beigās portālā Dabasdati.lv reģistrēto novērojumu kopējais skaits tuvojās miljonam, fotoattēlu skaits datu bāzē pārsniedza 460 000.

- Dabasdati.lv 2020. gadā bija vairāk nekā 5 miljoni skatījumu, portālu apmeklēja 144 482 interneta lietotāji no 137 valstīm, vidēji ap 15 800 apmeklētāju mēnesī.
- Visā portāla pastāvēšanas vēsturē visvairāk ziņoti putnu novērojumi (šajā gadā tie bija 78%, citas sugu grupas nerasniedza 4%). Tāpat kā iepriekšējā gadā, visbiežāk ziņotais putns bija žubīte un zīdītājs – stirna, savukārt visbiežāk ziņotais tauriņš – krūķļu baltenis (citrontauriņš), sūna – parastā rožgalvīte, kas bija nominēta par Gada sūnu, vabole – skujkoku sarkanais koksngrauzis, pateicoties aicinājumam ziņot koksngraužu novērojumus, un vaskulārais augs – parastā ieva, pateicoties aicinājumam ziņot sezonālos novērojumus, tajā skaitā ievu ziedēšanas laiku.
- 2020. gadā portālā iezīnotas arī līdz šim mūsu valstī neregistrētas blakšu, vaboļu, divspārņu, sūnu, sēņu, gļotsēņu un putnu sugas.
- Īpaši aizsargājamo un invazīvo sugu novērojumu dati reizi ceturksnī nodoti Dabas aizsardzības pārvaldei (DAP) integrēšanai dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”.
2020. gadā turpinājās sarunas par pievienošanos jau esošai starptautiskai dabas novērojumu platformai, lai varētu uzlabot Dabasdati.lv programmatūru un lietotāju pieredzi.
- Pastāvīgi notiek sadarbība ar EuroBirdPortal u.c. starptautiskām un nacionāla līmeņa sabiedriskās zinātnes iniciatīvām.

Portālu kopš 2016. gada beigām atbalsta Latvijas vides aizsardzības fonds.

www.dabasdati.lv

LĪDZDALĪBA DABAS AIZSARDZĪBAS POLITIKAS VEIDOŠANĀ

Latvijas Dabas fonds pastāvīgi iesaistās dabas aizsardzības politikas veidošanā Latvijā, lai uzraudzītu politiskos procesus un nodrošinātu, lai lēmumi tiek pieņemti, ņemot vērā dabas intereses.

- 2020. gadā LDF turpināja aktīvi darboties Vides konsultatīvajā padomē, tostarp pārstāvēja VKP Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izveidotajā darba grupā dabas aizsardzības jomas iestāžu iespējamai reformai un sniedza priekšlikumus Dabas aizsardzības pārvaldes funkciju stiprināšanai.
- Turpināja aktīvi darboties Latvijas vides aizsardzības fonda konsultatīvajā padomē un Lauku attīstības programmas 2014. 2020. gadam Uzraudzības komitejā.

- Piedalījās diskusijā par regulētās Podvāzes upes pārtīrīšanas projektu un sniedza priekšlikumus projekta pilnveidošanai, lai mazinātu ietekmi uz vidi.
- Piedalījās diskusijā un sniedza priekšlikumus par Mārupītes mežaparka izveidošanu Rīgā, kā arī AS “Latvijas valsts meži” izstrādātā “Vilku kalna - Krievkalnu” meža apsaimniekošanas plāna projekta pilnveidošanai.
- LDF sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību, Pasaules Dabas Fondu un Vides aizsardzības klubu aicināja AS “Latvijas valsts meži” apturēt mežistrādi Eiropas Savienības nozīmes mežu dzīvotnēs, kamēr nav izstrādāti un apstiprināti konkrēto Eiropas Savienības nozīmes dzīvotņu aizsardzības mērķi, kā arī pilnveidots tiesiskais regulējums dzīvotņu aizsardzības un labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai, nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai un aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveidošanai.

Latvijas Dabas fonds ir viena no lielākajām dabas aizsardzības nevalstiskajām organizācijām Latvijā, dibināts 1990. gadā. Tā misija - Latvijas dabas daudzveidības saglabāšana. Šīs misijas īstenošanai mēs strādājam piecos galvenajos virzienos: aizsargājamās sugas un dzīvotnes, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, dabas daudzveidība un ekosistēmas, sabiedrība un dabas izglītība, dabas aizsardzības politika.

Foto: Shutterstock un no Latvijas Dabas fonda arhīva.

www.ldf.lv

 @dabafonds @ldf_lv @dabafonds

LDF 2020. Gada darbības pārskats izdots ar Sabiedrības integrācijas fonda atbalstu no Kultūras ministrijas piešķirtajiem Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Kultūras ministrija